

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

ПРОГРАМА

**розвитку кафедри порівняльного і європейського права
Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка**

на період 2019 – 2024 рр.

1. Мета створення та функціонування кафедри

Обґрунтування необхідності започаткування програми розвитку

Необхідність створення програми розвитку кафедри визначається потребою реформування основних аспектів освітньої та наукової парадигм діяльності кафедри відповідно до Закону про вищу освіту (№ 1556-VII від 01.07.2014); врахуванням сучасних запитів ринку праці; потребою в орієнтації на європейські науково-освітні аналоги, що є вимогою до кожного структурного підрозділу Інституту міжнародних відносин, з метою підвищення його світового рейтингу.

Кафедра порівняльного і європейського є однією з трьох кафедр підготовки студентів за спеціальністю «Міжнародне право» і розпочала свою діяльність 1 липня 2003 року внаслідок реорганізації кафедри порівняльного правознавства, що функціонувала в інституті з 1992 року (завідувачі – професори П.Ф. Мартиненко, В.К. Забігайло).

Створення кафедри порівняльного і європейського права було передусім пов'язане зі стратегічним курсом України на інтеграцію в Європейський Союз і об'єктивною потребою в підготовці відповідних кадрів для роботи у цій сфері зовнішньої політики нашої держави. Кафедра стала першим в Україні осередком європейського права та справжнім центром підготовки молодих науковців.

Основним завданням кафедри, згідно із Положенням про кафедру Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, є здійснення навчально-методичної, науково-дослідної, організаційної і виховної роботи зі студентами та міжнародна наукова співпраця з метою підготовки кваліфікованих фахівців для ефективної діяльності в сфері зовнішньої політики нашої держави.

Найважливіші аспекти розвитку кафедри порівняльного і європейського права мають формуватися відповідно до державної політики в сфері освіти та науки та базуватися на законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», відповідати загальним орієнтирам розвитку України та взятому нею курсу на євроінтеграцію.

У своїй діяльності кафедра має базуватися також на Стратегічному плані розвитку Університету на період 2018-2025 року, затвердженому Вченою радою Університету 25 червня 2018 року (надалі - Стратегічний план), положення якого, з урахуванням тих завдань, які стоять перед Інститутом міжнародних відносин та кафедрою, мають розширюватися, конкретизуватися та впроваджуватися у діяльність останньої.

Запропонована Програма розвитку кафедри порівняльного і європейського права передбачає максимально сприятливі умови для її розвитку на сучасному етапі з урахуванням тих викликів та загроз, які визначені у Стратегічному плані розвитку Університету.

Науково-педагогічний потенціал кафедри

Науковий потенціал кафедри станом на сьогодні становить 9 штатних науково-педагогічних працівників, серед яких 3 професори, доктори наук, 5 доцентів, кандидатів наук:

- 1) І.Г. Білас, доктор історичних наук, доктор права, Заслужений юрист України, професор
- 2) К.В. Смирнова, доктор юридичних наук, професор
- 3) О.М. Шпакович, доктор юридичних наук, професор
- 4) І.В. Влялько, кандидат юридичних наук, доцент
- 5) О.В. Гончарук, кандидат юридичних наук, доцент
- 6) О.М. Лисенко, кандидат юридичних наук, доцент
- 7) В.В. Попко, кандидат юридичних наук, доцент
- 8) О.В. Святун, кандидат юридичних наук, доцент
- 9) А.Л. Федорова, кандидат юридичних наук, доцент

Кафедра забезпечує викладання низки обов'язкових та вибіркових дисциплін спеціальності «Міжнародне право» на освітніх програмах «Міжнародне право» та «International Law» підготовки студентів першого ОР «бакалавр», а також окремих дисциплін на інших спеціальностях Інституту міжнародних відносин.

Кафедра є базовою для освітньої програми другого ОР «магістр» з англійською мовою викладання «European Business Law/Європейське бізнесове право». Окрім штатних викладачів кафедри, до навчального процесу на умовах погодинної оплати залучені науковці-практики, кандидати юридичних наук: Святун О.В. (Адміністрація Президента України - Головний консультант Головного департаменту зовнішньої політики та європейської інтеграції) та Костюченко Я.М. (ТОВ «УКРЕЙНІАН АЕКСТЕТИКС» - провідний спеціаліст з європейського права).

Кафедра порівняльного і європейського права на 100% забезпечена навчальними програмами дисциплін. Кафедрою здійснюється підготовка профільних підручників з дисциплін порівняльного правознавства.

Кафедрою на постійній основі забезпечується видання Журналу європейського і порівняльного права, електронного фахового видання, включеного до переліку електронних наукових фахових видань України з юридичних наук (Наказ Міністерства освіти і науки України № 515 від 16 травня 2016 року).

На кафедрі започатковані та розроблені навчальні курси, головним завданням яких стала підготовка фахівців-міжнародників із фундаментальними знаннями сучасних тенденцій міжнародних відносин та європейської інтеграції, дослідників теоретичних і практичних проблем, що стосуються сучасних трендів конкурентного та бізнесового європейського права. Кафедра порівняльного і європейського права продовжує розвивати кращі традиції з методики викладання в Інституті міжнародних відносин теоретичних і прикладних аспектів підготовки юриста-міжнародника у світлі сучасних освітніх вимог, що стоять наразі перед вищою школою.

Основна увага співробітників кафедри зосереджена на забезпеченні навчального процесу на високому професійному рівні (читання лекцій, проведення семінарських, практичних занять та майстер-класів), підготовці навчально-методичних комплексів (навчальних програм, підручників, посібників, текстів лекцій), що застосовуються при викладанні різноманітних теоретичних та практичних аспектів сучасної юриспруденції, порівняльного і європейського права.

Члени кафедри проводять ґрунтовні наукові дослідження, готують рецензії та відгуки, надають експертні оцінки правового забезпечення інтеграції України у світове та європейське середовище.

Викладачі кафедри читають лекції за кордоном та беруть активну участь у міжнародних наукових конференціях. На кафедрі успішно здійснюється підготовка аспірантів.

Велика увага на кафедрі приділяється виховній та профорієнтаційній роботі зі студентами. Викладачі кафедри активно долучаються до позааудиторної роботи зі студентами (організація роботи студентських гуртків та клубів, організація майстер-класів на підприємствах та відомих світових фірмах тощо).

2. Прогноз тенденцій розвитку кафедри

На період 2019 – 2024 рр. планується суттєве розширення і поглиблення діяльності кафедри. Наразі діяльність кафедри порівняльного і європейського права будується відповідно до положень Статуту Університету, Державної комплексної програми розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка на 2015–2022 рр. Передбачається, що у подальшому стратегія розвитку кафедри буде органічно поєднувати як найкращий вітчизняний досвід, зокрема і науково-освітньої школи Київського національного університету імені Тараса Шевченка, так і світові новітні методології викладання у вищій школі.

Викладацький склад кафедри зорієнтований на організацію і проведення роботи, що базується на таких засадах:

- 1) поглиблення знань та компетенцій майбутніх фахівців через високий особистісно-професійний потенціал викладачів кафедри;
- 2) постійний творчий пошук шляхів вдосконалення професійної та морально-етичної підготовки фахівців-міжнародників в Інституті;
- 3) взаємодія і співробітництво, що реалізується на рівні кафедри: між викладачами і студентами; між кафедрою та іншими підрозділами інституту; на всеукраїнському рівні: розвиток партнерського співробітництва з відповідними кафедрами інших ВНЗ, науково-дослідними установами та організаціями, органами державної влади та місцевого самоврядування.

3. Мета та орієнтир концепції розвитку кафедри

Основна концептуальна ідея розвитку кафедри полягає у виконанні нею базової подвійної функції: *навчально-методичної* та *науково-дослідницької*, де об'єднавчою ланкою є педагогічний чинник роботи викладача зі студентом.

Ключовим вектором концептуального спрямування кафедри порівняльного і європейського права є досягнення найвищого рівня навчально-методичної та науково-дослідної роботи для забезпечення гідного місця Інституту міжнародних відносин зокрема та Київського національного університету імені Тараса Шевченка в цілому у світовому конкурентному освітньому просторі та у світових рейтингах вищих навчальних закладів.

Орієнтиром концепції розвитку кафедри порівняльного і європейського права є високий рівень вимог до викладання всіх навчальних дисциплін, висока професійна та загально-наукова підготовка професорсько-викладацького складу, високий рівень та культура подачі матеріалу, спонукання до активного, творчого засвоєння знань студентами, чому має сприяти відповідна практика читання лекцій, проведення семінарських, практичних занять, запровадження у навчальний процес інноваційних методик викладання, ширше залучення фахівців-практиків.

Важливою концептуальною складовою роботи кафедри залишається патріотичне виховання студентства та підготовка майбутніх високопрофесійних фахівців, які здатні успішно захищати національні інтереси України.

4. Пріоритетні напрями роботи кафедри

Пріоритетним напрямом розвитку кафедри порівняльного і європейського права є забезпечення високого рівня фахової підготовки

студентів Інституту міжнародних відносин зі спеціальності «Міжнародне право», зокрема блоку дисциплін порівняльного і європейського права.

Кафедра порівняльного і європейського права Інституту міжнародних відносин, насамперед, має зберегти та зміцнити свою роль базової кафедри серед університетів України із зазначеного вище напряму спеціалізації та стати центром якісної підготовки фахівців з освітньою кваліфікацією «магістр міжнародних відносин», за спеціалізацією «Міжнародне право», провідним осередком науково-теоретичного і практичного дослідження проблем сучасних світових міжнародних відносин України із зарубіжними країнами. Це відбуватиметься шляхом накопичення інтелектуального капіталу професорсько-викладацького складу кафедри, формування корпоративних цінностей, створення позитивного іміджу кафедри та Інституту в цілому.

Метою діяльності кафедри порівняльного і європейського права є подальше виконання першочергових завдань держави в сфері освіти та науки з підготовки юристів-міжнародників на якісно новому рівні з урахуванням тих змін, які мають місце нині в організаційній структурі та компетенції органів державної влади та управління. У зв'язку з цим потребується істотне підвищення у студентів правосвідомості, професійності, етичних вимог, патріотизму, що нині ставляться до фахівців нової формації.

Досягнення мети діяльності кафедри планується реалізувати через такі основні напрями:

- 1) популяризація освітніх і наукових послуг, які надаються Університетом, Інститутом та кафедрою, а також результатів їх діяльності;
- 2) освітня діяльність;
- 3) наукова діяльність професорсько-викладацького складу кафедри, докторантів, аспірантів і студентів, зокрема, й міжнародна наукова діяльність;
- 4) навчально-методична та видавнича діяльність;
- 5) виховна робота;
- 6) організаційна робота.

I. Популяризація освітніх і наукових послуг, які надаються Університетом, Інститутом та кафедрою, а також результатів їх діяльності

Зважаючи на виклики та загрози, сформульовані у Стратегічному плані розвитку Університету, завдання кафедри формуються з урахуванням популяризації діяльності як Університету, так і Інституту і, зокрема, кафедри.

Так, кафедра повинна займати провідне місце в сфері надання освітніх послуг і доводити свою конкурентну спроможність за рахунок наукової діяльності.

З цією метою слід активізувати діяльність членів кафедри:

- на підвищення якості навчального процесу на кафедрі;
- на постійне підвищення науково-педагогічної кваліфікації;
- на широку участь у громадських, міжнародних і українських фахових організаціях;
- на налагоджування науково-практичних зв'язків з профільними державними і недержавними установами, зокрема з державним офісом європейської інтеграції при Кабінеті міністрів України, Міністерством юстиції України, Асоціацією правників України;
- на видання підручників, навчальних посібників, статей для студентів, монографій за результатами захисту дисертаційних досліджень аспірантами, докторантами та створення бібліотеки кафедри, літератури практичного спрямування, зокрема науково-практичних посібників, науково-практичних коментарів, видання серії брошур «Правовий всеобуч населення» з метою отримання громадянами необхідного мінімуму знань в сфері європейського права та європейської інтеграції України;
- на участь у всеукраїнських, міжнародних науково-практичних конференціях, а також на організацію конференцій під егідою кафедри;
- на подальше проведення науково-практичних заходів, відкритих лекцій за участю фахівців-практиків, проведення рольових ігор зі студентами Інституту та інших навчальних закладів за галузями знань, що входять до спеціалізації кафедри;
- на надання на веб-сторінці кафедри новітніх відомостей про досягнення кафедри та особисті успіхи викладачів, аспірантів кафедри, а також про плани заходів, зокрема й про участь студентів у цих заходах;
- на посилення роботи фахових гуртків для студентів;
- на організацію наукової роботи студентів;
- на підтримання зв'язків з випускниками кафедри, обрання найкращих з них для залучення до навчання в аспірантурі, докторантурі;
- на підготовку науково-практичних висновків як за запитами державних установ, так і за зверненнями інших установ, підприємств та організацій;
- на участь в обговоренні актуальних проблем, що стосуються напрямків діяльності кафедри та потребують їх вирішення на науковому рівні;
- на налагоджування й підтримання міжнародної науково-педагогічної співпраці.

II. Освітня діяльність

Система підвищення якості освітньої діяльності на кафедрі повинна базуватися на врахуванні таких найважливіших аспектів:

- 1) ініціативи викладачів, які пропонують введення в навчальний процес нових навчальних курсів, оновленні змісту існуючих, з урахуванням змін в законодавстві та запровадження за зверненнями профільних організацій в навчальний процес дисциплін прикладного характеру з метою підготовки фахівців до практичної діяльності;
- 2) ініціативи студентів, що мають можливість вибору дисциплін, які вони бажають вивчати, глибше опанувувати їх на засіданнях наукових гуртків або при проведенні інших форм науково-практичних занять;
- 3) ініціативи та організаційних і координуючих функцій завідувача кафедри, який повинен:
 - в кінці кожного навчального року проводити опитування студентів та викладачів щодо завдань, які не вдалося реалізувати в навчальному процесі з об'єктивних причин; за наслідками опитування розробляти пропозиції з покращення якості навчального процесу;
 - з урахуванням пропозицій викладачів та студентів щодо розробки нових оптимальних моделей процесу викладання після їх обговорення та прийняття рішень звертатися до керівництва Інституту з поданнями про реалізацію таких пропозицій у навчальний процес;
 - доводити до відома керівництва Інституту рішення кафедри з покращення якості навчального процесу та ініціювати їх впровадження в освітню діяльність;
 - у кінці кожного навчального року підбивати підсумки освітньої діяльності кафедри за рік, виявляти недоліки, поточні та перспективні проблеми у викладанні профільних дисциплін та пропонувати шляхи їх вирішення;
 - посилити контроль за взаємним відвідуванням лекцій, семінарських занять викладачами кафедри, сприяти обміну між ними новітнім досвідом з викладання однойменних дисциплін з метою напрацювання узгоджених методів викладання, а також налагодити постійну взаємодію між викладачами, що проводять лекційні та семінарські заняття;
 - створити можливість підвищення викладачами їхньої кваліфікації, сприяти їм у пошуку необхідних матеріалів для наукової та викладацької діяльності, участі в конференціях та проходженні стажування;
 - порушувати клопотання перед керівництвом Інституту про заохочення викладачів та студентів, які досягли особливих успіхів в навчанні, науковій діяльності, сприяли популяризації Інституту та кафедри, а також про

застосування заходів дисциплінарної відповідальності у випадку порушення трудової дисципліни;

- завчасно інформувати викладачів про зміни в навчальному процесі, навантаженні, про потребу розробки нових спецкурсів та перегляд існуючих;
- сприяти забезпеченню навчального процесу на кафедрі всіма необхідними матеріальними та інформаційними засобами.

Завідувач кафедри повинен стимулювати наукові дослідження викладачів, аспірантів, студентів з урахуванням спеціалізації кафедри з метою підвищення їх кваліфікації, використання отриманих знань при проведенні лекцій та семінарських занять, а також для поглиблення знань студентів, аспірантів.

Основні завдання: освітня діяльність повинна бути організована за принципом щорічного покращення якості освітніх послуг, а визначальними критеріями якості роботи викладацького складу кафедри мають бути:

- аналіз чинного національного та європейського законодавства та формування пропозицій з його удосконалення, що можуть направлятися до профільних організацій з метою врахування їх при розробці та вдосконаленні нормативних актів;
- застосування у навчальному процесі новітніх концепцій науковців кафедри та зарубіжних вчених, прикладів із судової практики, практики Європейського суду з прав людини;
- залучення до навчального процесу та роботи в ЕК провідних практикуючих юристів із науковими ступенями для забезпечення обміну досвідом та налагодження зворотного зв'язку з метою вдосконалення як навчального процесу студентів, так і підвищення теоретичних знань фахівців-практиків;
- систематичний перегляд та аналіз навчальних програм викладання дисциплін з метою поліпшення їх якості і, відповідно, якості лекцій та семінарських занять;
- постійне оновлення тем магістерських робіт;
- розробка викладачами індивідуальних завдань для проходження виробничої практики студентами;
- запровадження комплексних спецкурсів в межах спеціалізацій кафедри із урахуванням міжгалузевих зв'язків;
- вимоги викладачів до студентів мають бути конструктивно-критичними і сприяти розвитку особистості, підвищенню їх правосвідомості, формуванню таких якостей, як відповідальність, дисциплінованість,

самостійність у прийнятті рішень та інших позитивних рис характеру майбутніх фахівців;

- впровадження інноваційних технологій у навчальний процес має стимулювати краще засвоєння матеріалу, наближення до майбутньої професії юриста-міжнародника;

Поточні завдання:

- формування навантаження викладачів кафедри з урахуванням їхніх побажань та спеціалізації;
- співпраця кафедри з навчальною частиною та методичним відділом з формування навчальних планів та розкладу занять тощо;
- посилення контролю за дотриманням викладачами розкладу занять і виконанням ними навантаження; періодичності взаємного відвідування викладачами занять з метою обміну досвідом щодо новітніх форм викладання та покращення рівня викладання дисциплін;
- забезпечення кафедри засобами для проведення інтерактивного навчання;
- запровадження спеціальних навчальних програм роботи студентів з електронними реєстрами, електронними документами в сфері європейського законодавства;
- вдосконалення форм контролю знань студентів та відвідування занять;
- запровадження нових форм контролю за навчанням аспірантів, докторантів та виконанням індивідуальних планів.

III. Наукова діяльність професорсько-викладацького складу кафедри, докторантів, аспірантів і студентів

Сучасний світ називають інформаційним, і тому дуже важливо не відстати від його розвитку, знайти в ньому власне місце і навчитися оперувати величезними масивами інформації.

Такі стратегічні завдання неможливо виконати без участі у науковій діяльності, оскільки саме в ній сучасні фахівці мають навчитися диференціювати інформацію і відмежовувати головну від другорядної, а також аналізувати як окремі складові, так і всю сукупність інформації.

Основні завдання розвитку кафедральної науки:

- залучення до наукової діяльності всіх вчених кафедри, студентів, аспірантів та докторантів, а також молодих вчених - випускників кафедри та вчених, які готували свої дисертаційні дослідження на кафедрі, а також вчених з інших навчальних закладів;
- спрямування наукових досліджень на підготовку і видання науково-практичних посібників, науково-практичних коментарів, монографій з

метою забезпечення дисциплін, які викладаються на кафедрі, а також для подальшого підвищення авторитету вчених кафедри;

- проведення наукових досліджень у міжгалузевому просторі, в межах наукової теми кафедри «Реалізація норм права Європейського Союзу», яка виконується в рамках комплексної наукової програми Університету «Модернізація суспільного розвитку України в умовах світових процесів глобалізації»;
- проведення науковцями кафедри порівняльно–правових досліджень в сфері європейського права, дослідження міжнародних та іноземних правових джерел з метою втілення провідного іноземного досвіду у науковий та навчальний процес, що дасть позитивні результати для правової системи України;
- визначення перспективних напрямків досліджень з урахуванням потреб суспільства, навчального процесу та спеціалізації кафедри;
- сприяння науковцям у виборі та затвердженні актуальних тем наукових досліджень за спеціалізацією кафедри ;
- забезпечення широкого обговорення результатів наукових досліджень на кафедрі;
- активізація та розширення наукової співпраці з профільними кафедрами провідних вищих навчальних закладів України та іноземних держав;
- проведення наукових досліджень, які мають прикладне значення, зокрема, на замовлення державних і недержавних установ.

Поточні завдання розвитку кафедральної науки:

- подальша робота над розробкою кафедральних навчальних посібників та підручників, зокрема й видання їх на електронних носіях;
- сприяння підготовці та опублікуванню монографічних досліджень вчених кафедри, докторантів, аспірантів;
- активізація роботи професорсько-викладацького складу кафедри, докторантів та аспірантів щодо підготовки та публікації наукових статей у фахових виданнях Університету, інших провідних вищих навчальних закладів України, а також у іноземних фахових виданнях та виданнях, включених до міжнародних науково-метричних баз;
- посилення організації та сприяння проведенню кафедральних наукових та науково-практичних конференцій, круглих столів вченими кафедри та молодими вченими – магістрами, аспірантами, студентами;
- проведення міжкафедральних наукових і науково-практичних заходів;
- підвищення ефективності роботи наукових гуртків студентів, залучення до їх роботи студентів старших курсів, магістрів, аспірантів;

- посилення контролю за підготовкою кандидатських і докторських дисертацій викладачами кафедри;
- активізація наукової роботи серед талановитої молоді через аспірантуру та наукове студентське товариство;
- затвердження плану науково-дослідної роботи кафедри на поточний навчальний рік (на початку кожного навчального року);
- впровадження результатів наукових досліджень у навчальний процес;
- посилення контролю за атестацією аспірантів та докторантів;
- заслуховування на кафедрі наукових доповідей аспірантів та докторантів за напрямками їх наукових досліджень (раз на рік);
- створення робочих груп по експертизі дисертаційних робіт аспірантів та докторантів кафедри, які рекомендуються до захисту;
- участь вчених кафедри в бюджетних та госпрозрахункових наукових темах;
- участь вчених кафедри у законопроектній роботі, здійснення експертизи проектів нормативно-правових актів;
- участь вчених кафедри у роботі спеціалізованих вчених рад Інституту;
- сприяння у наданні викладачам кафедри творчих відпусток для закінчення підготовки дисертацій, монографій, підручників;
- здійснення співпраці з Радою молодих вчених та Науковим товариством студентів та аспірантів;
- надання кращим студентам-випускникам спеціалізації кафедри рекомендації для вступу в аспірантуру;
- започаткування і проведення кафедрою Конкурсу на кращу студентську наукову роботу за спеціалізацією кафедри;
- сприяння формуванню Наукової школи кафедри, яка б забезпечила наступність її наукових традицій, зокрема, Наукової школи конкурентного європейського права.

Поточна наукова робота на кафедрі повинна зосереджуватися на організації та проведенні на високому рівні кожної лекції, семінарського заняття, оскільки при їх викладанні мають втілюватися науково обґрунтовані концепції та гіпотези викладача як науковця.

Наукові дослідження вчених кафедри мають бути спрямовані на вироблення в інших вчених, студентів, практичних працівників здібностей щодо вибору з великого масиву тієї інформації, яка буде корисною для формування власної точки зору, перевірки її на оригінальність та достовірність. Такі здібності потрібні всім фахівцям-правознавцям, оскільки після закінчення навчання вони мають постійно та самостійно підвищувати власну кваліфікацію,

а для цього потрібно виробити у студентів, аспірантів та докторантів вміння сприймати та аналізувати великі обсяги складної інформації.

Підготовка таких фахівців потребує, насамперед, від вчених кафедри глибоких знань у різних галузях права та зусиль спрямованих на проведення наукових досліджень та впровадження їх у навчальний процес.

Виходячи з аналізу якості законодавчих актів, варто готувати фахівців і до нормотворчої діяльності, оскільки вони в майбутньому можуть бути пов'язані з таким напрямком діяльності, а також обов'язково будуть досліджувати досконалість прийнятих нормативних актів. Тому рівень їх наукової підготовки має бути достатнім для того, щоб самостійно сприйняти складні редакції статей нормативного акту, а також навчитися правильно застосувати норми законодавства.

Усі вищезгадані напрями наукової діяльності і розвитку відповідних здібностей у студентів, аспірантів, докторантів та викладачів мають сприяти розвитку правової системи, а також обумовлювати неперервний процес удосконалення і збагачення відповідних галузей права новими теоріями, гіпотезами, якими мають оволодівати всі учасники наукової діяльності як під час навчання, так і поза ним.

IV. Навчально-методична та видавнича діяльність

Навчально методична робота на кафедрі має важливе значення не тільки для забезпечення навчального процесу, а й для розвитку науково-дослідної роботи. Тому значна робота має проводитися за такими напрямками:

- підготовка підручників та навчальних посібників, робочих і навчальних програм, у тому числі на електронних носіях та розміщення їх на сайті кафедри;
- розробка навчальних посібників, підручників, конспектів лекцій, дидактичних матеріалів за результатами проведення науково-дослідної роботи на кафедрі та результатами стажування викладачів кафедри;
- підготовка навчальних посібників з дисциплін спеціалізації на паперових і електронних носіях іноземними мовами із залученням до участі у них провідних дослідників права з іноземних країн;
- видання науково-практичних посібників, науково-практичних коментарів до законодавства України та зарубіжних держав, які використовуватимуться у навчальному процесі із залученням до такої роботи аспірантів, докторантів та практичних фахівців;
- оновлення та видання методичних матеріалів з навчальних дисциплін, які викладаються кафедрою, з обов'язковим зовнішнім (вченими інших

профільних кафедр вищих навчальних закладів України та зарубіжних країн) та внутрішнім (міжкафедральним) рецензуванням.

V. Виховна робота

Виховну роботу на кафедрі планується підсилити за рахунок залучення всього колективу кафедри та студентів, аспірантів і докторантів до активної науково-дослідної роботи, культурно-масових заходів, де в співпраці з досвідченими викладачами та фахівцями студенти, аспіранти та докторанти мають сприйняти зразки спілкування, етику поведінки в науковому та іншому середовищі.

При викладанні дисциплін особливу увагу викладачі мають звертати на правила етики, а також на правила академічної доброчесності.

Об'єктивне оцінювання знань студентів так само має сприяти їх вихованню та стимулювати до покращення самостійної підготовки, вчасного і якісного виконання завдань.

Важливим компонентом реалізації програми розвитку кафедри на 2019-2024 рр. є робота професорсько-викладацького складу зі студентами. У цьому напрямі:

- 1) зусилля викладачів кафедри спрямовуються на поглиблення навчально-методичної, наукової та виховної роботи зі студентами;
- 2) ставиться завдання створення умов, щоб студенти активніше брали участь у конкурсах наукових студентських робіт, студентських олімпіадах та студентських наукових конференціях;
- 3) передбачається залучати студентів старших курсів до виконання наукових досліджень, що проводяться викладачами кафедри за різноманітними програмами;
- 4) визначається доцільність збільшення уваги проблемі працевлаштування випускників кафедри з метою популяризації освітньої програми кафедри та Інституту в цілому;
- 5) планується системна організація практики студентів кафедральної спеціалізації в МЗС України та інших державних установах, представництвах міжнародних організацій в Україні, в європейських структурах;
- 6) передбачається розвиток практики колективного відвідування членами кафедри разом із студентами різноманітних культурних заходів;
- 7) участь викладачів та студентів кафедри у Днях відкритих дверей Інституту міжнародних відносин та в організації аналогічних заходів поза межами Інституту з метою його популяризації та освітньої-професійної програми кафедри.

VI. Організаційна робота

Ефективність роботи кафедри обумовлюється належною організацією роботи всіх членів кафедри з врахуванням їх думки як в повсякденній діяльності кафедри, так і на перспективу. Тому всі найважливіші питання мають проходити обговорення на кафедрі, особливо перед засіданням Вченої ради Інституту, щоб завідувач кафедри мав можливість висловити узгоджену позицію колективу.

Організація і проведення засідань кафедри має здійснюватися завідувачем кафедри не менше одного разу на місяць, а питання для обговорення, за винятком обов'язкових, формуються всіма членами кафедри, зокрема пропозиції щодо формування Плану наукової роботи кафедри чи проведення інших заходів.

Перспективними напрямками удосконалення організаційної роботи кафедри є:

- облік і розподіл обов'язків між членами кафедри щодо виконання додаткового навантаження, пов'язаного з виконанням доручень директора Інституту, завідувача кафедри;
- організація заміन викладачів у разі їх участі у навчально-методичних форумах, семінарах, конференціях, а також у разі хвороби;
- активізація всіх членів кафедри на пошуки вітчизняних та міжнародних грантів, а також щодо залучення їх на кафедру;
- організація постійного пошуку та обговорення інформації щодо новацій в інших наукових та навчальних закладах з викладання дисциплін за профілем кафедри та наукових доробків інших вчених;
- сприяння діяльності з удосконалення професійної кваліфікації викладачів кафедри;
- розробка та впровадження концепції з кадрового забезпечення кафедри як шляхом підготовки і підвищення кваліфікації членів кафедри, так і залучення до читання лекцій викладачів з інших навчальних закладів з метою обговорення їх наукових доробків або методів викладання дисциплін;
- організація стажування викладачів кафедри як в Україні, так і за кордоном з метою підвищення педагогічної та наукової кваліфікації, а також збору матеріалу для науково-дослідної роботи;
- налагоджування наукових і педагогічних зв'язків членів кафедри з іноземними фахівцями, включаючи спільне наукове вирішення існуючих проблемних питань та публікація результатів досліджень.

4.1. Навчально-методична робота кафедри

Виходячи із зазначеного, пріоритетними напрямками у роботі кафедри на 2019-2024 рр. слід вважати:

- 1) подальше удосконалення та періодичний перегляд освітньо-професійної програми «Європейське бізнесове право» освітнього рівня Магістр (що витримала вже три набори студентів: 2016-2018 роки) з метою узгодження зі змістовими стандартами європейського та світового освітнього простору;
- 2) удосконалення вже наявних навчальних робочих програм та структури курсів спеціалізацій «Європейське право» бакалаврської освітньо-професійної програми «Міжнародне право» з метою забезпечення високого рівня фахової підготовки студентів із зазначеної спеціальності;
- 3) подальше удосконалення нової спеціалізації «Європейське конкурентне право» у рамках існуючої магістерської освітньо-наукової програми «Міжнародне право», яка базується не тільки на теоретико-наукових дисциплінах, а й доповнюється практиками та кейс-стадіз із залученням фабул кейсів від юристів-практиків (ринку роботодавців);
- 4) запровадження передових світових сучасних освітніх технологій, зокрема майстер-класів, «кейс-стаді» (case-study) викладання, створення сучасних навчально-методичних комплексів, що включають широкий спектр методичних рекомендацій та розробок;
- 5) подальшу розробку та удосконалення вже наявних навчальних робочих програм з базових і спеціалізованих курсів з метою узгодження із змістовими стандартами європейського та світового освітнього простору;
- 6) підготовку до видання підручників та посібників з профільних навчальних дисциплін та інших публікацій з навчально-наукового спрямування кафедри не тільки українською мовою, а й англійською мовою задля забезпечення наповнення бібліотеки для ОП «Міжнародне право» першого освітнього рівня з англійською мовою викладання для студентів-іноземців;
- 7) виховну роботу викладачів зі студентами спеціалізації, відділення та Інституту.

4.2 Науково-дослідна робота кафедри

Пріоритетними завданнями науково-дослідної роботи кафедри є:

- 1) участь викладачів, аспірантів і студентів кафедральної спеціалізації у міжнародних та всеукраїнських наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах з проблем європейського права, порівняльного правознавства;

- 2) публікація результатів досліджень викладачів, аспірантів і студентів старших курсів кафедри у наукових і фахових виданнях України;
- 3) збільшення кількості закордонних публікацій співробітників кафедри, у тому числі у виданнях, які входять до науково-метричних баз;
- 4) здійснення членами кафедри роботи по рецензуванню кандидатських і докторських дисертацій, монографій, підручників і посібників, іншої навчально-методичної літератури;
- 5) участь в організації міжнародних наукових та науково-практичних конференцій Інституту міжнародних відносин;
- 6) розширення наукових зв'язків з партнерськими кафедрами українських та зарубіжних університетів;
- 7) участь в організації та проведенні методичного семінару щодо включення компетентностей з європейської та євроатлантичної інтеграції до освітніх стандартів для всіх спеціальностей галузі знань «Міжнародні відносини» (листопад 2019р.);
- 8) організація та проведення конференції, присвяченій 10-річчю вступу в силу Лісабонської угоди. (грудень 2019р.) із презентацією видань кафедри та інаугурацією початку роботи Центру європейського права ІМВ;
- 9) організація та проведення II Всеукраїнського Moot Court з права ЄС (березень 2020р.) та III Всеукраїнського Moot Court з права ЄС (березень 2021р.);
- 10) участь в організації та проведенні конференцій у рамках Центру Досконалості Жана Моне в Інституті (2019-2021pp);
- 11) організація та проведення літньої школи «The EU Law and its impact on Ukraine» (літо 2020р);
- 12) участь у колективній монографії кафедри «Асоціації між ЄС та третіми країнами» (робоча назва) “Association between the EU and the third countries” (жовтень 2021 р.);
- 13) підручник «Європеїзація» права конкуренції» “Europeanization” of Competition Law” (вересень 2021р);
- 14) підготовка конспекту лекцій «Основні свободи внутрішнього ринку: кейси та схеми» (грудень 2021р.);
- 15) підготовка до друку та друк матеріалів про спеціалізацію Європейське право та Європейське бізнесове право (січень, травень 2020 р.);
- 16) підготовка до друку підручника англійською мовою (друге видання) EU Competition Law: textbook with cases & schemes. (2020р.);
- 17) підготовка до друку та друк конспектів навчальних програм дисциплін, які вивчаються на спеціалізації Європейське право, Європейське

- конкуренційне право (грудень 2020 р.), ОПП Європейське бізнесове право (грудень 2019р);
- 18) робота над подальшим розвитком теми An Impact of EU Competition Law to Ukrainian Legislation (Fulfillment of EU-Ukraine Association Agreement) та написання ряду наукових статей з даної теми. (2020-2022);
 - 19) організація, проведення та участь у міжнародній конференції «Нормативна сила ЄС» (березень 2020) й модерування секції «Європеїзація правопорядків третіх країн»;
 - 20) організація, проведення та участь у міжнародній конференції «Association Agreement with the EU as Resilience Tool for Ukrainian Economy», модерування секції “An impact of EU-Ukraine Association Agreement to business” (листопад 2021 р.);
 - 21) продовження роботи Клубу європейського права ІМВ;
 - 22) у рамках роботи Центру європейського права ІМВ планується:
 - підписання договорів із проектами технічної допомоги (2019-2020pp),
 - організація відкритих науково-практичних заходів,
 - звернення до іноземних дипломатичних представництв європейських країн з метою налагодження зв'язків,
 - поступове формування бібліотеки Центру європейського права
 - 23) підготовка аспірантів (мінімум 4) у їх науковій роботі та сприяння захисту їх наукових досліджень

4.3. Міжнародні зв'язки кафедри

Одним з основних завдань кафедри є розвиток її міжнародного співробітництва, пріоритетними напрямками якого повинні бути:

- 1) налагодження співпраці із зарубіжними університетами з метою залучення викладачів, науковців, аспірантів кафедри до виконання спільних міжнародних наукових проектів;
- 2) формування спільних наукових програм для отримання грантів на проведення наукових досліджень;
- 3) забезпечення участі науково-педагогічних працівників кафедри у міжнародних наукових конференціях в Україні та поза межами України;
- 4) стажування кращих аспірантів, докторантів, наукових і науково-педагогічних працівників у зарубіжних університетах;
- 5) спільний розвиток магістерських програм із провідними зарубіжними вищими навчальними закладами; підготовка та реалізація магістерських/бакалаврських програм подвійного диплома;
- 6) науково-педагогічний супровід студентів у ході підготовки та участі у міжнародних конференціях, змаганнях, олімпіадах, конкурсах;

- 7) підготовка та проведення міжнародних заходів наукового, практичного спрямування (конференції, семінари, круглі столі, літні школи та ін.);
- 8) розбудова партнерської мережі з метою формування та участі у міжнародних науково-дослідних консорціумах;
- 9) участь в освітніх виставках за кордоном;
- 10) розбудова співпраці з міжнародними компаніями з метою налагодження партнерських відносин в контексті забезпечення можливостей стажування співробітників кафедри та студентів, проведення практичних майстер-класів;
- 11) проведення цільових досліджень (case-study), в тому числі із залученням студентів;
- 12) консультативна підтримка студентів у процесі подачі заявок на міжнародні академічні та дослідницькі гранти; стажуванні та працевлаштуванні у багатонаціональних компаніях та ін.;
- 13) розширення участі співробітників кафедри у редакційних колегіях міжнародних журналів;
- 14) розбудова міжнародної публікаційної активності кафедри (наукові статті, монографії, курси лекцій, презентації, посібники та підручники);

В контексті цих завдань у 2019-2024 роках планується участь представників кафедри порівняльного і європейського права в реалізації:

- 1) спільної міжнародної магістерської освітньої програми Академія Фольке Університету Kazimieras Simonavičius (м. Вільнюс, Литва) та Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
- 2) угоди про реалізацію подвійних дипломів між ІМВ КНУ та Університетом Kazimieras Simonavičius (м. Вільнюс, Литва).

5. Зростання кадрового потенціалу та покращення якісних характеристик кафедри

У період на 2019-2024 рр. планується, що зростання кадрового потенціалу та покращення якісних характеристик кафедри передбачатиме:

- 1) підготовку та захист 2 докторських дисертацій (доц. Попко В.В., доц. Святун О.В.);
- 2) підготовку наукових кадрів через аспірантуру і докторантуру як безпосередньо для кафедри порівняльного і європейського права Інституту міжнародних відносин, так і у форматі кадрового резерву – для інших вищих навчальних закладів України;

- 3) стажування викладачів кафедри у відповідних установах та організаціях в Україні та за її межами.

6. Перспективний план навчальних і наукових публікацій кафедри

Впродовж наступних років важливою є підготовка якісного науково-методичного забезпечення дисциплін, які викладатимуться згідно з новими навчальними планами, забезпечення поступального розвитку кафедри за рахунок оприлюднення новітніх досягнень її професорсько-викладацького складу. У цьому напрямі подальшого розвитку кафедри планується:

- видання та перевидання базового кафедрального підручника «Право Європейського Союзу» та інших навчальних посібників і підручників за основними напрямками підготовки майбутніх фахівців, які здійснюються в межах нових навчальних програм кафедри;
- підготовка до друку монографій та наукових праць професорсько-викладацького складу кафедри;
- друк нових та оновлених версій навчально-методичних комплексів, які розробляються кафедрою;
- оприлюднення у друкованому та електронному вигляді програм кафедри, основних навчально-методичних матеріалів.

7. Механізми реалізації програми розвитку кафедри

У широкому розумінні основні механізми реалізації програми відображаються у забезпеченні інтеграції науки і освіти з практичною діяльністю, розвитку зв'язків кафедри з провідними організаціями, які формують попит на випускників кафедральної спеціалізації, використанні всіх існуючих можливостей для інтелектуального, кадрового та матеріального забезпечення навчального процесу. Особливе місце в організації механізмів реалізації програми займає співпраця в рамках діючої кооперації Інституту з Міністерством закордонних справ України, державними установами та відомствами, недержавними підприємницькими та громадськими інституціями.

У вузькому розумінні механізми реалізації програми відображаються у забезпеченні становлення та розвитку суспільно активної студентської молоді, яка поєднує в собі високу професійну компетентність дослідників та фахівців у галузі міжнародного права, вирізняється широкою ерудицією, духовністю, моральністю, патріотизмом і особистою відповідальністю.

8. Основні умови успішного виконання програми

Запропонована програма може бути успішно реалізована через:

- злагожену і ефективну роботу співробітників кафедри з виконання зазначених у ній положень та оптимізацію навчально-виховного процесу;
- постійне підвищення викладачами кафедри свого професійного рівня, в тому числі за рахунок участі у міжнародних програмах та короткострокових семінарах;
- роботу викладачів кафедри у спеціалізованих вчених радах по захисту кандидатських та докторських дисертацій з проблематики сучасних міжнародних відносин та міжнародного права;
- участь викладачів кафедри у конкурсах на отримання грантів для здійснення наукових досліджень та освітніх проектів у галузі міжнародних відносин і міжнародного права;
- ефективну співпрацю професорсько-викладацького складу кафедри з колективами інших кафедр Інституту, навчально-методичною комісією та навчально-методичним відділом, міжнародним відділом, відділом аспірантури та іншими структурними підрозділами Інституту та Університету;
- співпрацю з іншими навчальними закладами для проведення спільних освітньо-наукових заходів;
- співпрацю з державними та недержавними установами щодо організації проведення тематичних занять та майстер-класів та організації практики студентів.

**Професор кафедри порівняльного і європейського права
Інституту міжнародних відносин,
доктор юридичних наук,
доктор історичних наук,
Заслужений юрист України, професор**

І.Г.Білас

Програму розвитку кафедри порівняльного і європейського права обговорено та схвалено на засіданні кафедри (протокол № 2 від 11.09.2019р.).